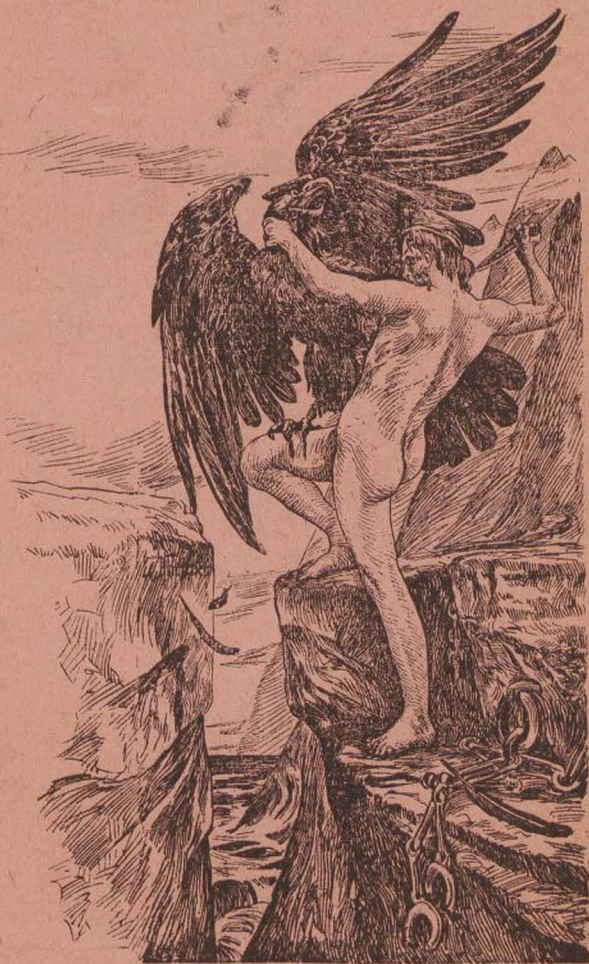

ВИДАВНИЦТВО „ПРОМЕТЕЙ“

ЗЛОЧИН І ЗЛОЧИНЦІ

Клеренс С. Дерров.

Ціна

5 центів

1911.

Накладом Видавництва „Прометей“

З друкарні „Робочого Народу“.

Винніпег.

Руска Книгарня в Вінніпегу

Руска Книгарня видала доси много книжок, з котрих поручає особливо єї

Слово правди написане святицим Петровом	.15
Про чуда святих Дамазія і Панкраця	.10
Правоврїний Католик	.10
Христос охотно приймає гршника	.10
Без Бога на свїгї	.25
Важнїші права Канади або Канадїйскї параграфи	.35
Підстава Християнської віри	.25
Вірність пастирєка Ісуса Христа	.5
Оборона віри або поясненэчому маэм вірити в Бога	.25
Фармазони як то 30 господарів записали ся чортовї	.25
Оповіданя для дїтий Гарна книжочка з образками	.30
Казки за Жидв	.10
Рицар і Смерть	.05
Домашний Писар або взори руских і англїйских листів на всякі случай, Цїна зн.	.35
Найновїйше чудо в Ченстоховї	.15
Піснї про Канаду	.40
Новї Піснї	.25
Сїм Мудрцїв	.25
О терпеливій Єленї	.25
Найновїйші чуда в Ченстоховї	.15
Пророчества Ісуса Христа	.25
Канадїйскї Оповіданя	.15
Закон про відшкодованэ робїтників	.10
Історія о гарній Магелонї	.25
Коротка історія церкви	.25
Гостинець з Канади	.05
Робїтничї піснї про долю канадїйских робїтників	.25

RUSKA KNYHARNIA

850 MAN ST.

Winnipeg, Man.

Клерене С. Дерров.

Злочин і злочинці.

Переклав Мир. Стечишин.

1911.

ВИННІПЕГ, МАН.

Накладом і з друкарні „Робочого Народу”

HARVARD UNIVERSITY
WIDENER LIBRARY

UKRAINIAN INSTITUTE
LIBRARY GIFT

Богато є в світі добрих людей, що говорити-муть, що я голошу сьогодні шкідні ідеї, ідеї, враховані на те, аби зашкодити ладові суспільному. Та я надію-сь таки, що читачам своїм зовсім не вдію тим ніякої пакости. Противно я думаю, що се є навіть корисна річ — від часу до часу почути річи, що різнять ся трохи від того, що говорять попи і їм подібні. Вони говорять нам, щоби ми були добрі і робили се та те, а тоді станемо багаті і будемо щасливі, а по смерті ще й до неба підемо. Тимчасом же ми знаємо дуже добре, що люди не стають багатшими через свою добрість; о ні! Люди стають ся багатшими иньшими способами і якраз тому багато з них дістає ся до тюрми, а котрі вміють собі краще поради, ті ходять свобідно. Се ми добре знаємо.

Тому коли-б ми на злочин, злочинців та тюрму гляділи так, як досп світ глядів на них, то не було-б ніні і найменьшої причини заводити знов бесіду про те. Річ однакож є в тім, що злочину в світі властиво зовсім нема. Хто сьогодні має очи не від наради, а від того, щоби ними дивити ся, той бачить дуже гарно, що між моральним станом людей у тюрмі а поза тюрмою нема абсолютно ніякої різниці. І одні і другі є однаково злі чи добрі. Лиш обставини так складають ся, що одні мусять перебувати у тюрмі а другі поза тюрмою. Люди не сидять у тюрмах для того, що вони на те заслужили. Вони дістають ся там лиш через обставини, від

них цілком незалежні і за які вони якраз тому не можуть відповісти.

Є у світі люди, які думають, що все, що в тім світі діє ся, діє ся випадково. Тимчасом же в дійсності нема такої річи, що називала-б ся випадком. Богато людей думають, що у тюрмах є багато людей, які не повинні-б там бути, а також, що свобідно ходять багато людей, які властиво повинні-б бути під замком. Та по правді в тюрмі не повинно бути нікого. Такі заклади як тюрми, не повинні існувати в світі. Коли-б не те, що люди споза тюрем такі підлі і бозсердечні взглядом вязнів, то нині не було-б таких закладів як тюрми.

Люди, що сидять в арештах і тюрмах, — не ангели. Се бесперечний факт. Там є різні люди. Всякий з них старає ся зробити, що може найліпше і очевидно не вдає ся їм, бо інакше не дістали би ся під замок. Однакж між ними є різні люди, у різних обставинах. Кожний з них використовує дані обставини, як може найліпше. Що-ж до самого злочину, за який люди попадають в тюрму, то годі їх винувати. Деякі поповняють злочин, бо потребують грошей, деякі поповняють злочин з привички, а ще інші поповняють його тому, що вже в їх природі є щось таке, що їх до того попихає, так само як інших вже з природи попихає щось до творення добрих діл.

Злочинець звичайно не має нічого проти якого там чоловіка, а прецінь, коли стрітить його в ночі, так витрясе його кишені. Чи зі злости проти чоловіка? Ні! Се його ремесло. Інший прийде до хати, скоро побачить незачинені двері та перешукає всі шафи. Він навіть не знає властителя тих шаф, але се средство його життя. Та коли його зловлять, то замкнуть до арешту.

А однакж крім сих злочинців на кождім кроці праві люди витрясають наші кишені, перешуковують наші шуфляди.

Як схочемо належито освітити свою хату, обрабує нас компанія електрична. Вона нам зарахує \$1.00 за світло вартости 25ф.

Компаністи з сеї компанії — се підпори церкви і суспільности і їх веї поважають.

Всядемо на стріткарю, зрабує нас компанія трамваева, бо скаже нам заплатити пять центів за ту їзду, що варта лиш два центи.

Компаністи з сеї компанії є радними в раді мійській і ми кланяємо ся перед ними.

Не схочемо піддати ся електричній компанії і замість електрикою схочемо освічувати свої мешканя нафтою, то зрабує нас містер Ракефелер, що часть зрабованих гроший уживає на жертви для університетів та церков, а ті голосять нам, які ми повинні бути добрі.

Поїдете в роботу, желізнична компанія візьме половину вашого зарібку за ту їзду, що вартує десяту часть зі зрабованої суми. Компаністи сеї дороги становлять наше правительство, перед яким ми маємо такий респект.

І так кругом злодійство і неправда.

Коли-ж схочете вирвати ся з сеї погані і станете шукати за якимсь кращим місцем на земській кулі, то побачите, що всьо забране вже давно перед вами і всюди скажуть вам: „Проч звідси! Пливай по воді, літай у воздусі, йди куди хоч, лиш проч звідси!“ — Се є тому, що єї люди мають поліцію, арешти, судий, адвокатів, жовнірів і всьо проче, що помагає їм стеречи землі та гонити проч кожного, хто ввійде їм в дорогу.

Богато людей скаже, що се правда, але се ще не виправдує злочинців. Сей факт не виправдує якогось там нуждаря, що сьгне в мою кишеню та витягне з ньої 5 долярів. Але факт, що якась там компанія газова, електрична, чи трамваева підкупить правительство, тай

покрутить закони так, що може рабувати вас до сорочки, факт, що богачі мають на власність цілу землю, а для нуждаря нема де голови склонити, о, сей факт не має з тамтим нічого спільного.

Ану, ми лиш погляньмо, чи є яка звязь між злочинами поважних капіталістів а присутністю звичайних нуждарів в тюрмі.

Многі є там, бо справді поповнили розбій, се-б то силою взяли те, чого не мали; многі є там, бо вкрали дещо, се-б то, словами закону, взяли щось з приватної власности другої людини; дехто ввійшов до штору та виніє тихцем пару чобіт, бо не мав чим за них заплатити. Може й дехто поповнив убійство. Але найбільше є там людей таких, що самі не знають що іменно злого і на що вони його вчинили.

А от, вони те зло вчинили тому, що муіли його вчинити. Так вже обставини складають ся, що інакше вчинити було годі. Ось є чоловік, що має трохи гроший в кишені, а прецінь він йде і бере десь ще більше гроший в сносіб, на який закон не дозволяє. Сей чоловік сам не розуміє, чому він се робить, а однакож коли оглянемо питанє серійозно, уважно і глибоко, то побачим, що було багато причин, які приневолили його вчинити якраз те діло. Се зовсім так само і природно, як те, що ми не-злочинці беремо роботи і посади. Ті реформатори, що заговорюють нас, аби ми були добрим, а будемо щасливі, тай люди, що мають мастки, яких треба стеречи, думають собі, що зло проженуть геть зі світа, скоро лиш набудують подостатком тюрем на будні дії, а багато церков на молитви в неділі.

Та ціла річ в тім, що ні одно средство ні дуге, не мають нічого спільного з порядним житєм. Що якраз має щось спільного з порядним житєм, се дасть ся легко побачити. Богато так званих злочинців (се-б то тих, перших злочинців, що дають ся ловити тим другим злочинцям) сидять у тюрмах за дійсні провини, але

девять-десятих з них сидять в тюрмах лиш з тої причини, що немали доброго адвоката, а немали доброго адвоката тому, що немали подостатком гроший, аби доброго адвоката оплатити. Богачі і за проступки не сидять у тюрмах.

Богато з вязнів в тюрмі по раз перший в житю. Коли-б так сьогодні отворити двері тюрми та випустити всіх вязнів, а закони лишити ті самі, то завтра „злочинці“ назад будуть в тюрмі. Се найлучше притуловиско, яке для них найде ся у світі. У арештах є багато народу такого, що навіть не знає, де би внакше бути, як не в арешті. Зовсім наче-б вони були уроджені лиш на те, аби заповняти арешти. Ніхто напевно не скаже, чому його жите сяк чи так склало ся, однакож кождий знає, що мусіли бути причини, що те жите якраз так чи сяк зложило ся. Так і з вязнями.

Передовсім, по статистичным датам, у арештах сидить багато більше людей в зимі чим в літі. Чому? Чи люди є гірші в зимі, чим в літі? Ні! В зимі придавлюють людей торговці опалом. Кілька панів беруть в свое посідане вуголь і, коли люди не заплатять 7-8 долярів за те, що вартує 3 доляри, то мусять мерзнути. А тоді нема що иньшого діяти, як старати ся о місце в арешті. Отсе й є причина, чому в зимі є більше людей в арешті, чим в літі. Сьвітло коштує в зимі більше, чим в літі, і люди йдуть до арештів, аби заощадити сьвітла. Арешти осьвітлені електрично. Не всі про се знають, та економічні условини правлять тим всім без взгляду на те, чи ми знаємо, чи не знаємо про них.

В тяжких часах більше людей сидить в арештах чим в часах добрих. Люди йдуть до арештів через те, що не мають де інакше йти. Вони й кесьвідомі у тім, та все-ж таки так воно є. Люди не стають ся гіршими в тяжких часах. Бо ніби й чому? А прецінь факт фактом, що в цілім світі в тяжкі часи сидить більше людей в арешті, чим в часи лекші, в зимі більше, чим в літі. Лю-

ди, що йдуть в арешти, се переважно самі убогі люди, — люди, що не мають де жити. Як часи є тяжкі, найдете в арештах величезне число людей таких, яких в лінійший час не було би там зовсім.

Давно вже англійський філософ і історик Бокль на підставі зібраних фактів доказав, що число людей арештованих зростає рівночасно і рівномірно зі зростом ціни хліба та інших річий, потрібних до життя. Як піднесе ся ціна на нафті о 10 центів на 100 галлонах, я не знаю, хто за те піде до арешту — але знаю напевно, що певне число людей таки піде. Як м'ясні компанії підносять ціну м'яса -- я не знаю, хто за те піде до арешту, — але знаю, що велике число людей мусить там піти. Як піднесе ся ціна на одіне — я знаю, що певне число зарібниць-дівчат, що працюють довгими днями на кого зьшого, будуть мусіти вечерами йти на улицю та пробувати іншого способу заробкованя. І винні тут будуть не дівчата, не арештовані, а компанії, міліонери, Ракефелери — підпори церкви і суспільности.

Перша і найважнійша річ є се, що люди дістають ся до тюрми через убожество. Часом справді чоловік не потребує грошей тоді, коли краде, але бажає забезпечити ся на будучність і не чекає аж на голод. Бо чи-ж чоловік зі здоровим розумом йшов би у темну ніч до чужої хаті, чи лазив би в темною лямкою проміж не знакому обстанову і наражав би своє жите, коли-б мав доволі добрих річий свѣта у себе дома: Ніколи! Як би чоловік мав убране у своїй шафі і бѣштик в пивниці і гроші в банку, то не картіло-б його випати по незвісних йому кімнатах. Для сеї професії потрібно досвѣду і вихованя — і людям, що спосібні до сего, так само не повинно ся брати за впе як зр. мені, коли-б я схотів бути а зв'язком. Чоловік не обшукував би кишень другому на улиці, як би мав досить грошин у своїх кишенях. Розуміє ся, що робив би се, як би мав лиш доляр, або два доляри, але не зробив би, коли-б мав стільки, що має Містер

Ракефелер. О, бо М-р Ракефелер має лучший спосіб обкрадання. А чим більше богачів таких, як Ракефелер, тим більше й є таких нещасних, що мусять брати ся до простої крадіжки. І хотьби вони сего навіть не розуміли і про се не думали, так обставини заставляють їх взяти ся до згаданого заробкованя.

В іллінойськім стейті закон карає смертю тих, що викрадають чужі діти. Після в іллінойській легіслатурі — дуже мудрі. Вони думають собі, що карою смерти відстрашують від викрадіжки дітей. Я не дуже вірю в крадіж дітей — але се не злочин, а професія. Вона виобразувала ся з ходом часу, розвинула ся з сучасними капіталістичними обставинами. Прецінь тепер є багато способів роблення грошей, багато таких способів, про які наші предки нічого не знали. Наші предки не знали нічого про real estate. Наші предки не знали нічого про трости. Чому-ж не мав би найти ся якийсь нуждар, що не має відповідного ремесла і тому відкриває професію викрадіжки дітей?

Сей злочин не повстав через те, що люди стали гіршими, люди не викрадають дітей других людей через те, що хочуть дітей, а через те, що бачуть нагоду заробити в сей спосіб якісь гроші. І злочину не знищить ся ухваленем закону про кару смерти на тих, що крадуть дітей.

Є лиш один спосіб знищити злочин. Одна лиш є до того дорога, а нею є: дати народови свободу жатя. Іншої дороги нема і иньшої дороги не було від початку сьвіта. І дивно лиш та сьмішно, що сьвіт такий дурний, що сего доси не добачив. Як би кождий чоловік і кожда жінка і дитина в сьвіті мали нагоду зробити собі прилично, гарне і чесне жите, то не було би арештів, ні судів, ні адвокатів. Правда, що могли-б лучити ся деякі люді з певним мозковим звикненем, як М-р Ракефелер, що хотіли-б творити зло на те лиш, аби його творити, але їх було-б дуже а дуже мало і їх післало-б ся

до шпиталю на лічене, а не до арешту. В другій, в третій генерації вони цілковито зникли би.

Се не пуста теорія. Ось вам два-три приміри на те.

Англїчани карали колїсь злочинцїв прогнанєм. Ладували їх на кораблі та посилали до Австралїї. Англїя належала тоді до льордів, шляхти і богачів. Вони мали на власність всю землю, а решта народу оставала на улицах. А на улицах неможливо найти приличного життя. Тому злочинцїв брали і посилали до Австралїї, се-б то тих злочинцїв, що дають ся зловити. Коли-ж ті злочинці дістали ся до Австралїї і ніхто більше там не приходив, їм лишав ся цілий австралїйський континент; вони могли випасати вівці та приспособлювати мясо самі, а се є далеко лекше, чим красти; тоді сі злочинці стали приличним, поважним народом, бо мали куди і з чо-го жити. Вони не лиходїйствували. Вони були такими-ж, як той англїйський народ, що їх там вислав, а коли ріжнили ся чим, то хиба тим, що були лучші. В другій генерації потомки злочинцїв були вже лиш такі добрі і поважні, як і всі иньші народи у сьвітї, і тоді начали вони будувати церкви і тюрми.

Частина Америки заселила ся в той самий спосіб. Вязнїв поселяли на полудневім побережю, а коли вязні станули на просторї і мали доволї спромоги зробити собі жите, стали сейчас поважними горожанами і працювали на своє жите так само, як і всякий чесний горожанин сьвіта. Остаточно потомки тої аристократїї англїйської, що виганяла своїх злочинцїв, побачили, що вони богатїють, отже й поспішили ся забрати землю у своє посїдане так, як завсїгди робили. Зорганїзували отже земельні синдикати і забрали землю і мінерали, а тоді поветало так само багато злочинцїв, як було в Англїї. Се було не тому, що сьвіт став гірший; се було тому, що землю забрано у народу.

Ми колїсь бували в июлю. І ми виділи, що коли випустити худобу на поле, де панї нема, худоба буде дїз-

ти через межу, але як загнати худобу на добру пашу, то худоба буде дуже чемна. Так само межі людьми. Однакове право рядить людьми і чотириножними звірятами.

Всякий стараєся зробити жите у якнайлекший спосіб. На примір хто двадцять п'ять літ тому назад приїхав до Америки, коли ще Америка була мало розвинена, і міркував, що на певну місцевість буде йти багато народу, а земля довкола сеї місцевости буде вартувати великі гроші, той стараєся захопити як найбільше землі. Тепер годі дістати пматок землі, бо другі вже її забрали. Мусите шукати собі иньшого способу робити жите і хто спритнійший, той найлекше зробить гроші, як ошахрує кого, або прочистить чужі кишені.

Люди шукають всяких способів, аби стати багатими. Се слабість, пошесть. Дивишся, що люди багатіють, організуючи трости, і роблять мільони і заражуєшся тай сам зачинаєш подібне робити. Заражуєшся, як віспою або тифом, бо зараза є всюди, у воздуху. Все-ж таки люди, що правлять землею, користають з тебе. Вони устанавляють закони. А щож є закон? Закони не є на те, аби боронити кого небудь. Суди не є орудіями справедливости. Як маєш справу в суді, так се становить малу різницю, чи ти винен, чи невинен. Ціла річ у тім, чи маєш доброго адвоката. А доброго адвоката не можеш мати, як не маєш гроший. Цілий суд від початку до кінця — се лиш витанє гроший. Сі люди, що привластили собі землю, зробили закони на те, аби стеречи того, що вони мають. Вони будують пліт довкола своєї власности і приспособляють закон так, щоби чоловік спо-за плота неміг дістати ся в середину. По прагді закони устроєні так, аби стеречи людей, що володіють сьвітом. Вони не є устанавлені на те, аби була справедливість. Ми не маємо навіть найменьшої системи для твореня справедливости у сьвіті.

Для приміру візьмім ось себе самих. Коли би суспільність старала ся справді, аби справедливість була для

всіх однакова, то і найубожший з нас повинен би мати в суді так само доброго адвоката, як і найбогатший. Чи тепер є це можливе? А коли підем в суд, повинні-б ми мати так само довгу і так само добру розправу, як і найбільший американський богач. Нас не осудили би за п'ятнацять мінут тоді, коли богачева розправа за таку саму провину тягне ся п'ятнацять днів.

А коли я богач і мене в суді осудять, то я зарекурсую; убогий не зможе зарекурсувати, бо не має грошей. Коли суд апеляційний мене не вдовольить, я відкличу ся до висшого, а навіть до найвисшого суду. І умру зі старости, поки суди порішать мою справу. А коли я убогий, то зі мною короткий клопіт. Мене вже вважають за осудженого, поки ще я йду до суду; адже якби я не винен, то мене-б там не кликали. Деж коли невинного тягають до суду? А урядники не мають часу, аби справу основно розібрати. Ті люди, що провадять банки та будують церкви і арешти, не мають коли подрібно розглядати справи яких 600 - 700 нуждарів, аби переконатися, чи винні вони, чи невинні. Якби суди були зорганізовані для оборони справедливості, то в суді мусів би бути оборонець так само мудрий, як прокуратор, і до помочи повинен би мати так само багато детективів і помічників і за оборону повинна би держава платити так само багато грошей, як і за переслідуване. Тим часом ми маємо лиш прокураторів з множеством помічників, детективів і полісменів без кінця і міри.

Більшість злочинів у судах становлять тепер проступки проти приватної власности. Людий засилають у тюрму за те, що вони творили проступки проти власности. Се не становить багато різниці, чи сотки людий більше, чи сотки людий менше попадуть в тюрму. Власности треба стеречи, бо у с'їм сьвіті власність має більшу вартість, чим все інше.

Як се діє ся? Ті люди, що мають власність, стараються встеречи те, що мають. Коли хто поповнив злодійство, з сего ще не виходить, що він зробив діло морально лихе. Лихо зробив може якраз той, що остав ся на волі. На пр. зібрати все вугле з цілої Америки і піднести на нім ціну о 2-3 долари тоді коли сего не треба, і в сей спосіб убити тисячі дітей і заслати тисячі людей до притулків для убогих, а десятки тисяч до тюрми, як се практикує ся тут в Америці кожного року — се є більший злочин, чим злочини всіх арештованих разом. А закон за се не карає. Чому? Тому, що люди, які присвоїли собі землю, укладають закони. Коли би я і ви укладали закони, то першою річю, яку-б ми зробили, було-би покаране тих людей, що присвоюють собі землю. Природа дала вуголь так само для мене, як і для других, природа виростає на преріях пшеницю так само для мене, як і для других. І з якої причини мають якісь богачі обгороджувати ту землю лиш для свого виключного вжитку?

Більшість злочинів, за які нас карають, се злочини проти приватної власности. Є й деякі злочини проти личности, як убійства, але їх є мало. Більшість злочинів — се злочини проти приватної власности. Кара за них була-б може тоді справедлива, якби злочинці злочинами збивали гроші. Та чи злочинці мають гроші?.. За те мільонери не крали, не поповнювали злочинів, а мають так багато майна, що не знають, що з ним робити. Чому вони, по закону, не провинили ся проти приватної власности? Бо вони роблять закони і тому не потребують їх ломати. А коли-б ми схотіли зробити маєток, то ми вже, без сумніву, му сіли-б зломити правила гри. Ми не з їх компанії. Чоловік має нагоду заробити на секції \$1.75 на день і доробити ся з того маєтку. Однакож якось скорше воліє вкрасти, чим заробити. Коли-б мав нагоду стати банкером, то не лакомив би ся на просту крадіж. Чо-

ловік може дістати роботу на залізній дорозі, як брейкмен. Після статистики, брейкмени не вдержують ся при роботі з житем і з цілими членами довше, чим сім ліг. Чи-ж дивувати ся тепер, що чоловік воліє вкрасти, чим брати ся до такої небезпечної роботи?

Я певний, що коли би взяти з першої лучшої тюрми 500 найгірших злодіїв і проступників і коли-б взяти з деяких улиць 500 пропащих проституток і випровадити їх на якесь місце, де є подостатком землі, де жите легко можна зробити, то ті нещасні люди заживуть так само гарно і примірно, як взірцеві члени окружуючої нас суспільности.

Є лікарства на рід відносин, в яких ми живемо, лише сьвіт не шукає за ними, а коли мимоволі найде, не хоче їх вжити. Можна видати закон, що буде карати смертию за крадіж, але се річи не змінить. В Англії свого часу 100 ріжних злочинів карано смертию і злочини не уставали. Остаточно англійський народ побачив, що чим строгійше і чим частійше карано людей смертию, тим більше злочини множили ся, а чим меньша була кара, тим меньше було злочинів.

Вішане людей у наших часах не спиняє убійств. Воно примножує убійства. І така є ціла історія сьвіта.

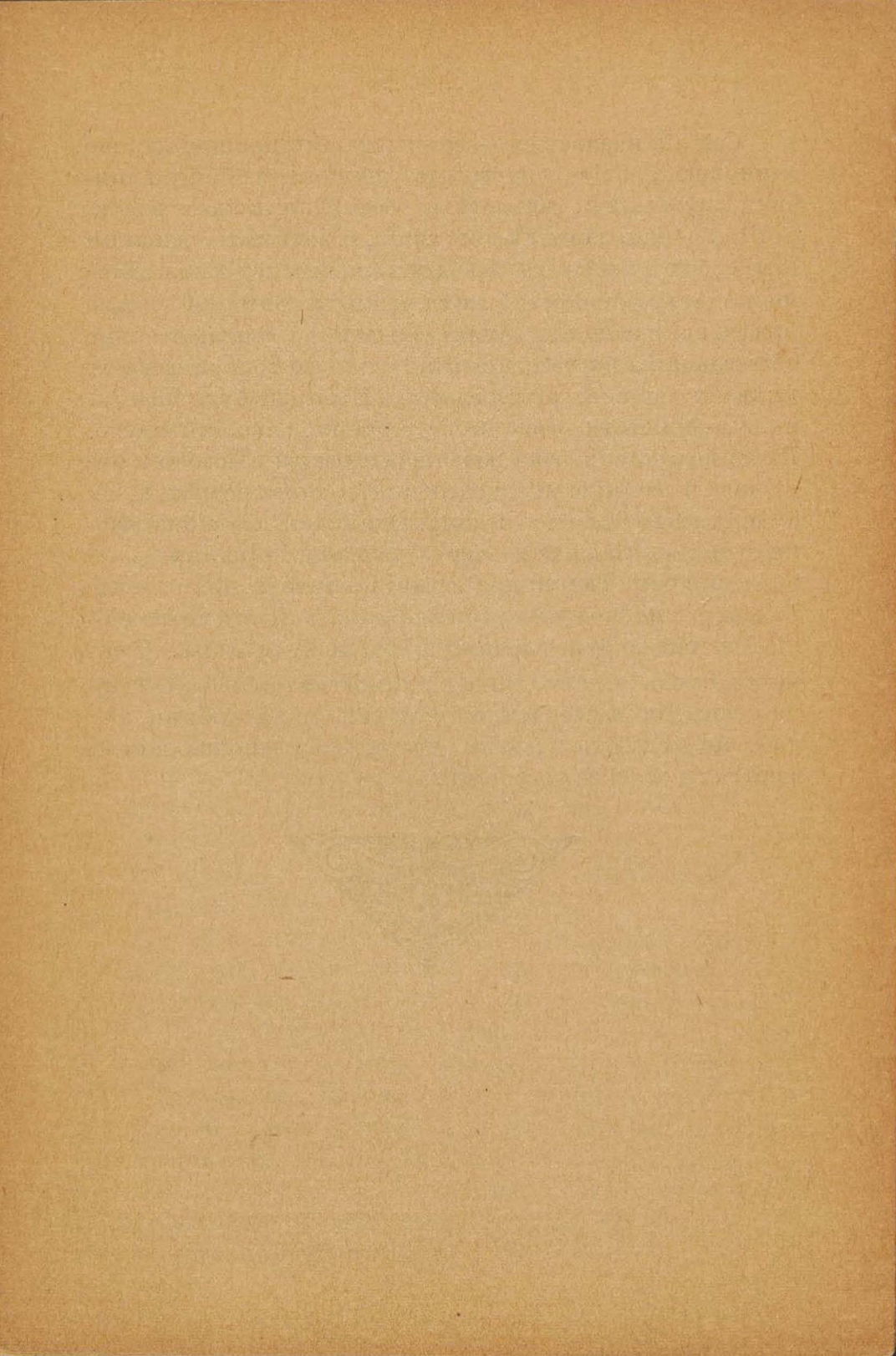
Легко побачити, що зробити, аби спекати ся злочинів. Байдуже, що зробити се -- трудно.

А зробить ся се в сей спосіб, як дасть ся народови спромогу жити, як знищить ся приватні привілеї. Як довго великі злочинці будуть держати на власність вугляні поля і фабрики і залізні дороги і пр. і пр., як довго великі злочинці будуть творити власть у городах і краях і державах, так довго тисячі людей рік річно будуть мусіли йти до арештів і тюрмів. Як довго люди дозволяють на те, аби хтось монополізував землю і средства до жита та приневолював других, аби жили в таких услівях, які йому подобають ся, так довго люди мусять валяти ся по тюрмах.

Сей лік називає ся — соціалізм. Він проповідує, що одинокою в світі дорогою до знищення злочину і спинення злочинців є: вкоротити обставини, в яких великі капіталістичні злочини є можливі, а тоді малі злочини самі собою пропадуть. Заведім хороший лад життя. Даймо людетву спосібність життя уживати. Знищмо право приватної власности землі і средств до життя, станьмо спів-власниками майна світа, станьмо товаришами до вживаня хороших річий світа. Ніхто не буде красти, як зможе дістати те, що йому потрібне, в лекший спосіб. Ніхто не пустить ся на розбишацтво, коли в його хаті буде доволі. Не піде ні одна дівчина до дому розпусти, як буде мати вигідне жите дома. Одиновий спосіб вилічення суспільного лиха є через свободу і рівність — через соціалізм. Тюрми не повинні істнувати. Вони нічого доброго не можуть зробити. Вони до нічого не спосібні. Аж тоді не буде злочинців, як не буде тюрм. Тюрма не страхає нікого. Вона є плямою на цивілізації. Тюрма є доказом безсердечности людей споза тюрми, людий, що будують тюрми на те, аби заповнювати їх жертвами своєї захланности.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Видавничої Спілки

„Робочого Народ“.

Спілка видає тижневу часопись „Робочий Народ“ і цікаві та поучаючі книжочки.

Членом Спілки може стати всяка людина, яка закупить що найменше оден шейр Спілки, в сумі \$10⁰⁰.

Шейр можна брати на виплат платячи готівкою 2 долари, а решту на довільні сплати.

Обовязком кожного свідомого робітника і фермера є бути спільником в великій роботі освідомлени робочої класи.

У всіх справах Спілки треба вдавати ся на адрес:

„Robotchyj Narod“

Box 3542, Sta. B.

Winnipeg Man,

Дирекція Спілки: { С. Котиляк голова,
В. Н. Колісник, касієр,
М. Попович, секретар.

Чи читаєте

— „Робочий Народ“? —

Часопись, що виходить лише для думаючих людей і ніколи не вагаєть ся сказати правду в очи.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже правду про всяких дурисьовітів і обманців робочого люду.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже правду про політичних агентів всіх капіталістичних партій.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ відкриває всі заходи капіталістичної класи для туманя і поневолюваня робітників.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ не боїть ся сказати правди про яких би то не було урядників, панів, міністрів чи монархів.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже правду про суди, про поліцію і про військо.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже правду про попів, як служать не богови а мамоні.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже правду про часописи, що за юдині гроші торгують народною темнотою.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ описує відносини у майнах і фабриках і на фармах і вказує, чому ті, що працюють, такі бідні і слабі, а ті, що нічого не роблять, такі ситі, здорові та багаті.

„РОБОЧИЙ НАРОД“ каже все правду, і то в тій цілі, аби робітники порозуміли свою кривду та навчили ся, як мають від неї виратувати ся.

От через те Ви мусите читати і передплачувати „РОБОЧИЙ НАРОД“

Виходить що тиждня і коштує на рік \$2.00.

Пишіть за ним зараз на адрес:

ROBOTCHYJ NAROD

BOX 3542 (ST. B.)

WINNIPEG

MANITOBA.

